

- Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety z serii „Zwierzęta świata” przedstawiające podkowca małego:

w dniu 19 kwietnia 2010 r.

- o nominale **2 zł** wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold,

w dniu 21 kwietnia 2010 r.

- o nominale **20 zł** wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie. Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję zarówno do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także dwuzłotowe monety okolicznościowe powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010

Od 1993 roku NBP emituje serię monet „Zwierzęta świata”. Temat „Podkowiec mały” jest siedemnasty w tej serii

Informacje o planie emisji
znajdują się na stronie:

www.nbp.pl/monety

Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona wyłącznie w formie aukcji internetowych w serwisie Kolekcjoner pod adresem:

www.kolekcjoner.nbp.pl

 | KOLEKCJONER

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Z W I E R Z Ę T A Ś W I A T A

Podkowiec mały
(*Rhinolophus hipposideros*)

Zwierzęta świata: Podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*)

● Podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*) należy do rodziny podkowcowatych (*Rhinolophidae*). W jej obrębie naukowcy wyróżniają tylko jeden bardzo liczny rodzaj (*Rhinolophus*). Aktualnie należy do niego 77 gatunków, 5 z nich występuje w Europie. Zasięg geograficzny podkowca małego obejmuje obszar od Półwyspu Iberyjskiego po Kaszmir w Azji. Gatunek ten zasiedla także północną Afrykę. Występuje na wyżynach i w niższych położeniach górskich. Na kontynencie europejskim podkowiec mały najliczniej zamieszkuje rejon Morza Śródziemnego. Jego najbardziej wysunięte na północ stanowiska są w zachodniej Irlandii. W Polsce podkowiec mały zamieszkuje Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, Karpaty (bez Tatr) i Sudety. Pojedyncze osobniki spotyka się na Podkarpaciu i Śląsku Opolskim. Najliczniejsza populacja podkowca małego znajduje się w Beskidach.

● Podkowiec mały (masa ciała 4–8 g) jest jednym z najmniejszych spośród krajowych nietoperzy. Jego futerko jest miękkie, puszyste, na grzbiecie jasnobrązowe lub szarobrązowe, na brzuchu jaśniejsze, szarawe. Młode osobniki są koloru ciemniejszego niż dorosłe. Skrzydła mają szerokie i krótkie, szarobrązowe. Obok podkowca małego w polskiej faunie jest jeszcze podkowiec duży (masa ciała 19–30 g). Jest on dużo większy, a przy tym występuje bardzo rzadko.

● Na nosie podkowca znajduje się narośl skórna; jedna z jej części, otaczająca nozdrza, nosi nazwę podkowy – stąd nazwa tych

nietoperzy. Emitują one sygnały echolokacyjne o częstotliwości 108–114 kHz przez nozdrza, a fałdy skórne na nosie pomagają skupiać je i ukierunkowywać. Podkowce mogą poruszać uszami, a ich ruch jest zsynchronizowany z emisją sygnałów echolokacyjnych.

● Podkowiec mały latem najczęściej ukrywa się na nagranych strychach (głównie w kościołach), gdzie tworzy niewielkie kolonie (zazwyczaj 10–200 osobników) – jest to idealne miejsce do rozrodu. Dawniej nietoperze te spotykano także w jaskiniach i fortyfikacjach. Podkowiec zimuje pojedynczo lub w skupiskach, jednak zawsze w pewnym oddaleniu od innych, otulając swoje ciało błonami skrzydłowymi. Na zimowiska wybiera jaskinie, sztolnie, opuszczone kamieniołomy lub fortyfikacje. Preferuje miejsca dość ciepłe (6–9°C), o wysokiej wilgotności względnej powietrza. Jest bardzo przywiązany do swoich kryjówek i co rok je wykorzystuje.

● Cięża podkowca małego trwa około 75 dni. Rozród następuje w okresie od połowy czerwca do początku lipca. Samica rodzi tylko jedno młode, które staje się samodzielne po 6–7 tygodniach. Dojrzałość płciową osobniki tego gatunku osiągają jesienią, na początku drugiego roku życia. W warunkach naturalnych podkowce małe żyją średnio 4–5 lat, chociaż górna granica ich wieku wynosi 29 lat i 5 miesięcy.

● Jest to gatunek osiadły, przebywający w tej samej okolicy przez cały rok. Żeruje głównie wewnątrz lasów, w obrębie sadów, parków,

zadrzewionych pastwisk, przy skalnych zboczach, zawsze w promieniu około 2,5 km od swojej kryjówki. Szczyt aktywności łowieckiej podkowca małego przypada na kilka pierwszych godzin nocy. Żywi się on przede wszystkim mniejszymi owadami (muchówki, błonkówki, ćmy, siatkoskrzydłe, chrząszcze), które chwytą w locie lub zbiera z powierzchni skał, ścian i liści oraz pni drzew. Jego lot jest bardzo zwinnie, podobny do lotu motyli. Młode nietoperze trenują latanie, uczepione matek.

● Na Czerwonej Liście UE podkowiec mały to gatunek zaklasyfikowany jako VU, czyli narażony na wyginięcie. W Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt ma on kategorię EN, czyli zagrożony wyginięciem. Drastyczny spadek liczebności podkowca w Europie (w naszym kraju sięgający ponad 90%) przypada na lata 1950–1980. Było to związane z powszechnym stosowaniem silnie toksycznych pestycydów w rolnictwie i leśnictwie. Obecnie wydaje się, że liczebność podkowca małego ustabilizowała się, a lokalnie nawet wzrosła. Jednak nadal jest to gatunek o bardzo wysokim ryzyku wyginięcia. Głównymi zagrożeniami dla niego są: niepokojenie w zimowiskach, ubywanie kryjówek rozrodczych (niewłaściwe remonty obiektów sakralnych) oraz fragmentacja i zanik zerowisk, głównie z powodu nieprzemyślanego rozwoju infrastruktury.

Wiesław Bogdanowicz
Muzeum i Instytut Zoologii PAN

MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010

NOMINAŁ 20 ZŁ

metal Ag 925/1000 ■ stempel lustrzany ■ średnica 38,61 mm
masa 28,28 g ■ wielkość emisji (nakład) 100.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pod orłem oznaczenie roku emisji: 2010, poniżej napis: ZŁ 20 ZŁ. Po bokach łap orła stylizowane wizerunki flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Centralnie stylizowany wizerunek podkowca małego w locie. Nad nim i z jego lewej strony stylizowane wizerunki dwóch lecących w oddali nietoperzy. U góry i po prawej stronie, na tle fragmentu drewnianej szopy, sylwetki zawieszonych nietoperzy. Poniżej wizerunki pagórków oraz drewnianego zabudowania. U dołu, od lewej strony ku prawej, półkołem napis: PODKOWIEC MAŁY – Rhinolophus hipposideros.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **ANDRZEJ NOWAKOWSKI**

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,0 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.700.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pod orłem oznaczenie roku emisji: 2010, poniżej napis: ZŁ 2 ZŁ. Po bokach łap orła stylizowane wizerunki flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Centralnie stylizowany wizerunek podkowca małego w locie. Nad nim, na tle chmur, lecące w oddali dwa nietoperze. Poniżej wizerunek zachodzącego słońca oraz pagórków. U góry półkołem napis: PODKOWIEC MAŁY – Rhinolophus hipposideros.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **ANDRZEJ NOWAKOWSKI**